

GORZOWSKIE

WIADOMOŚCI KOŚCIELNE

ORGAN URZĘDOWY
KURII BISKUPIEJ
GORZÓW
L I P I E C 1963

GORZOWSKIE WIADOMOŚCI KOŚCIELNE

600-9410/7

Organ Urzędowy Kurii Biskupiej

Rok 7

Gorzów — lipiec

Nr 7

LIST PASTERSKI

Episkopatu Polski

O ENCYKLIKE OJCA ŚWIĘTEGO

„POKÓJ NA ZIEMI“

Umiłowane Dzieci Boże,

„Pokój na ziemi“ — od tych pełnych nadziei i otuchy słów zaczyna Ojciec św. swoje Oredzie do Chrześcijan i do wszystkich ludzi dobrej woli. Niedawno ogłosił doniosłą Encyklikę „Mater et Magistra“, poświęconą sprawiedliwości i miłości społecznej.

Obydwie te Encykliki wzajemnie się uzupełniają.

Ponieważ ogłoszone Oredzie, oparte na nauce Ewangelii i dostosowane do dzisiejszych potrzeb świata, pełne jest troski o właściwy postęp świata i uchronienie go od kataklizmów wojennych, nie dziwnego, że zostało przyjęte nie tylko życzliwie, ale wprost z entuzjazmem, przez całą ludzkość, nawet przez narody dalekie od chrześcijańskiego światopoglądu.

Biskupi polscy, którzy żywo podzielają obawy Ojca św. o zachowanie pokoju światowego, jak temu dają często wyraz w swoich pouczeniach pasterskich, pragnę w tym Liście podać Wam, Najmilsi, główne myśli Oredzia Ojca św. Jana XXIII.

1) Pokój na świecie — oto zasadnicza myśl ostatniej Encykliki. Czytamy i słyszymy o nim stale. Słowem „pokój“ są napełnione przemówienia mężów stanu, polityków i dziennikarzy. Do pokoju wzdychają udręczone wojnami narody. A groza nowej wojny atomowej, która byłaby pogrzebem dla większej części ludzkości, nadaje wezwaniom o pokój jeszcze donioslejsze znaczenie.

Pokój na ziemi nie jest jednak sprawą łatwą. Skażona przez grzech pierwotny natura ludzka nie kieruje się w swym postępowaniu wyłącznie racjami rozumu i prawa przyrodzonego, ale poddaje się różnym popędom i namiętnościom. One to zaciemniają właściwy kierunek rozwoju człowieka i sprowadzają go na manowce. Samolubne skłonności potęgują stan niepokoju, zarówno w jednostce jak i w społeczeństwie.

To też Ojciec św., mówiąc o pokój na ziemi, bierze pod szczególną uwagę człowieka z jego naturą, a więc z jego zaletami i wadami. Zwraca

uwagę, że wszystko, co zostało stworzone, jest przeznaczone dla człowieka i jego doskonalenia. Dlatego też człowiek w swej wysokiej godności jest punktem wyjścia do rozważań o upragnionym na świecie pokoju.

Bóg, jak głosi religia chrześcijańska, stworzył człowieka na obraz i podobieństwo swoje, i tak wielce, — jak mówi psalmista — go „uwielmożnił”, że dał Swego Jednorodzonego Syna dla naszego odkupienia. Stąd właśnie płynie wielka godność człowieka, spotęgowana jeszcze tym, że otrzymał on od Boga duszę nieśmiertelną.

Nic więc dziwnego, że człowiek to Wielkość, której muszą służyć wszystkie dobra duchowe i materialne. To one są dla człowieka, a nie on dla nich.

Z tego założenia płynie bardzo doniosły wniosek: Człowiek jest podmiotem nienaruszalnych praw i obowiązków.

Do praw osoby ludzkiej należą: prawo do życia i do godnego tego życia poziomu do poszanowania **godności** człowieka, do **wolności** w poszukiwaniu i w rozpowszechnianiu prawdy; do **twórczości** artystycznej, której sprawdzianem ma być dobro, prawda i piękno. Człowiek ma prawo do korzystania z **dóbr kulturalnych**, przez odpowiednie ukształtowanie swego umysłu i zdobywanie wiedzy odpowiadającej jego zdolnościom.

Doniosłym prawem człowieka jest **prawo do oddawania czci Bogu**, zgodnie ze słusznymi nakazami sumienia. Ma on też prawo do **wolności wyboru stanu życiowego**, np. do zakładania rodziny, która powinna być uznawana za podstawową i naturalną komórkę społeczną. Stąd w następstwie ma być ona umocniona w jej trwałości, przy pomocy całego porządku ekonomicznego, społecznego, kulturalnego i moralnego.

Istnieje też nierozdzielny związek między prawami i obowiązkami, dotyczącymi osoby, np. **prawo do życia** każdej istoty ludzkiej nakłada **obowiązek zachowywania go**: prawo do godnej egzystencji człowieka zobowiązuje do godnego życia; prawo do wolności poszukiwania prawdy nakłada obowiązek jak poszukiwania itp.

2) Istoty ludzkie, jako osoby wolne, z natury swej są istotami **społecznymi**, urodzonymi do współżycia z bliźnimi, jedni dla dobra drugich.

Ludze powinni współżyć ze sobą w prawdzie, sprawiedliwości, miłości i wolności, a więc przede wszystkim na podstawie rzeczywistości duchowej. Stąd już wniosek jasny, że podstawą tego porządku musi być Bóg, jako Twórca porządku duchowego i naturalnego.

Te prawa **osoby ludzkiej i społeczności**, jako oparte na prawdzie natury ludzkiej, **istnieją i działają zawsze**. I właśnie teraz — stwierdza Ojciec Chrześcijaństwa — realizują się one w dużej mierze: a więc postęp ekonomiczny i społeczny warstw pracowniczych, równouprawnienie kobiet i wyzwolenie narodów spod przemocy kolonializmu. W opinii światowej zwycięża idea, że wszyscy ludzie, dzięki wrodzonej godności, są sobie równi, i że mają prawo domagać się poszanowania i obrony swej godności. Zaczynają też ludzie rozumieć lepiej co to jest prawda, sprawiedliwość, miłość i wolność. Potęguje się pragnienie pełnej prawdy, powszechnej sprawiedliwości, miłości która jednoczy i rozumnej wolności. A to wszystko prowadzi ludzi do uznania i lepszego poznania prawdziwego Boga.

Lepiej też człowiek rozumie zarówno **potrzebę publicznej władzy** jak i jej granice. Dwie zasady: że podstawą wszelkiej władzy jest Bóg,

który stworzył istoty ludzkie społecznymi, z samej natury, i że każda społeczność potrzebuje władzy, która nią rządzi, — mają swoje wielkie znaczenie. Uczą człowieka, że wszyscy we wzajemnych stosunkach powinni kierować się sumieniem i prawem natury. Innymi słowy, władza nie jest siłą niekontrolowaną, bo sprawuje swoje czynności nad człowiekiem wolnym. Nie groźbą i lękiem przed karą, ani nie przez kuszenie nagrodami, ale swą siłą moralną powinna władza sprawować rządy. Władza powinna kierować się prawami zgodnymi ze słuszością. Inaczej prawo będzie niesprawiedliwe. Jednym słowem, rządy prawdziwie demokratyczne są najlepszym wyrazem potrzeb dzisiejszych społeczeństw. Stąd też wypływa nakaz, że wysiłek władz publicznych ma zmierzać do służenia interesom wszystkich, bez faworyzowania określonej liczby obywateli.

Interwencja np. gospodarcza państwa powinna być tak wykonywana, by nie tylko nie hamowała wolności działania osób prywatnych, lecz, przeciwnie, by ją zwiększała.

Forma rządzenia jest ściśle związana z okolicznościami historycznymi; niemniej jednak zawsze należy przestrzegać **podziału władzy** na ustawodawczą, wykonawczą i niezależną sądowniczą, w oparciu o porządek prawno-moralny. Szeroki udział społeczeństwa w sprawowaniu rządzenia jest właśnie oznaką dojrzałości państwowej, i sprawdzianem rzeczywistej demokracji.

3) **W stosunkach międzynarodowych** należy stosować prawo moralne. Równość wszystkich społeczności politycznych usuwa ślady bezbożnego rasizmu i przemocy jednego państwa nad drugim. Drażnienie zaś honoru i godności narodów, ciężeń słabszych jest zawsze przyczyną wojen i wynikających z niej nieszczęść. Słuszne są słowa św. Augustyna, który mówi, że: „**jeśli sprawiedliwość raz zostanie odrzucona, czymże staną się królestwa jeśli nie rozbojem?**”.

Sprzeczności między społecznościami politycznymi powinny być rozwiązane nie przy pomocy siły, ale przez obiektywną ocenę i słuszny kompromis.

I tu Ojciec święty mocno akcentuje **konieczność rozbrojenia**, zaprowadzenie uczciwości w stosunkach międzynarodowych i wzajemnego poszanowania praw. Tylko w ten sposób może zrodzić się wzajemne zaufanie dla dobra całej ludzkości, a więc i dla każdego poszczególnego narodu i jednostek. W przeciwnym razie nastąpi straszliwa wojna, której rezultatem będzie zniszczenie całego dorobku ludzkości, a ziemia stanie się cmentarzyskiem.

Papież **apeluje do rozsądku rządów**, polityków i wszystkich ludzi, by zmienili dotychczasowy sposób patrzenia na układanie stosunków międzynarodowych i we własnych państwach. Dużą wagę przywiązuje Papież do „Organizacji Narodów Zjednoczonych” (ONZ), która choć jeszcze niedoskonała, jednak może waleń przyczynić się do pokoju na ziemi.

Ojciec święty jest w pełni świadom, że sprawa nie jest łatwa, że zmieścić nastawienie wielu ludzi jest rzeczą trudną. A zarazem widzi, że tęsknoty w człowieku do wzajemnego współżycia ludzi są coraz silniejsze, i że to wywrze wpływ na dalszy los naszej ziemi. Jesteśmy bowiem skazani na wspólny tu pobyt, mamy możliwość urządzenia życia jeśli nie rajskiego, to przynajmniej znośnego.

4) Bardzo dobitnie wykazuje Ojciec św., że jedynie **zasady Chrystusowe** są zdolne natchnąć świat do lepszego rozwiązywania problemów, i we wnętrzu pojedynczego człowieka, jak i w stosunkach międzyludzkich.

Wszystkie wskazania Papieża biorą swe natchnienia z **Ksiąg Świętych** i z wiekowych doświadczeń, oraz znajomości życia jednostek i społeczeństw.

Bo zważmy tylko: zarówno w Starym Testamencie jak i w Nowym tak liczne są apele o **pokój Boży**, pokój oparty na prawdzie, sprawiedliwości i miłości. „**Niechaj przyjmą góry pokój a pagórki sprawiedliwość**” (Psalm 73, 3). „**Pan mocy ludowi swemu doda. Pan błogosławić będzie ludowi swemu w pokoju**” (Psalm 28, 11).

Przecież to nad stajenką Betlejemską zwiastowany został **pokój ludziom dobrej woli**. Chrystus całą swą naukę opromienił pokojem, mówiąc często: „**pokój mój daję wam**”, i do tego pokoju, opartego na zasadach moralnych, ciągle nawoływał.

Kościół od samego początku pouczał ludzi o wzajemnej miłości, nawoływał do zachowania Bożych przykazań. Czyni to po dzisiejszy dzień. Nie za często mówi o pokoju, by to słowo nie spowszedniało i nie straciło swego mocnego tonu i ostrej barwy; ale za to, szerząc wśród ludzi Dobrą Nowinę, apostołując wzajemną miłość, sięgając w głąb duszy przez spowiedź i sakramenta święte, najlepiej służy pokojowi, i to zarówno w duszy każdego człowieka jak i w rodzinach, społeczeństwach, narodach i w stosunkach międzynarodowych. Wojna bowiem tylko demaskuje popędy naszej woli, samolubstwa i ciasnoty uczuć. Człowiek oczekuje od drugiego człowieka sto razy więcej, niż sam dać może; a od ziemi tego, co tylko da niebo. Zawiedziony w swych nadziejach mści się na swoich bliźnich. Kościół swym nauczaniem budzi w duszach ludzkich rozumienie tych prawd, budzi celowy niepokój przed własnym wnętrzem, i w ten sposób przygotowuje do lepszego współżycia z Bogiem i ludźmi.

Ci którzy przynieśli na ziemię ogrom cierpień i nieszczęść, i pograżyli świat w otchłani wojen, w pierwszym rzędzie zwalczali Ewangelię Chrystusową i Jego Kościół, bo wiedzieli, że największym przeciwnikiem ich zbrodni jest właśnie religia chrześcijańska. To oni sprawili światu krwawą łaźnię w XX wieku. Należy się obawiać, że szykują nową potworniejszą od wszystkich wojen, wojnę atomową.

Umiłowane Dzieci Boże!

Zakończymy nasze rozważania o Encyklice Jana XXIII mądrymi wskazaniem Tomasza à Kempis, w jego książeczce o „Naśladowaniu Chrystusa” (rozdz. „O dobrym i spokojnym człowieku”): „Naprawdę sam siebie zachowaj w pokoju, a wtedy będziesz mógł innych uspokajać... Człowiek namiętny nawet dobre na zło tłumaczy, a ziemi łatwiej wierzy... Dobry i spokojny człowiek wszystko na dobre obraca. Jeśli chcesz aby cię drudzy zniszcili — znoś drugiego”.

Pragniemy raz jeszcze podkreślić, że w nauce Jana XXIII o pokoju na ziemi, **fundamentem pokoju jest człowiek**, korzystający w pełni z przysługujących mu praw osoby ludzkiej, i wypełniający wiernie swoje obowiązki osobiste i społeczne, w duchu sprawiedliwości i miłości Boga i ludzi. **Na wychowanie człowieka w duchu pokoju**, z pomocą prawa przyrodzonego i Bożego należy więc zwrócić istotną uwagę, jako na twórcę kultury i cywilizacji, by nie stał się niszczycielem nagromadzonych przez wieki wartości.

Ojciec św. gorąco pragnie, by nauka Kościoła św. o pokoju trafiła do umysłów i serc, przede wszystkim tych, w których rękach społeczeństwa i narody złożyły decyzje o pokoju i wojnie. Wszyscy zaś ludzie dobrej woli muszą wykazać rozumną energię, by wbrew ich woli nikt nie ośmielił się igrać z losami człowieka i ludzkości. My wszyscy, których największą siłą i nadzieją jest modlitwa, **spotęgujemy nasze wołania**, które od tylu wieków modląc się Kościół wznosi ku niebu podczas Mszy świętej: **Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, obdarz nas pokojem.** Wszyscy **Kapłani** będą zachęcać wiernych do częstej modlitwy o Boży pokój na ziemi, wśród narodów. **Chorzy i cierpiący** ofiarują swoje doświadczenia i udręki za pokój dla świata. **Zwłaszcza małe dzieci i młodzież** niech przyzwyczajają się do modlitwy o pokój. Niech modlitwą o pokój kończą się wszystkie wykłady religii w świątyniach, domach katolickich i w punktach katechetycznych.

A nasze obawy i nadzieje złożymy w dłonie Maryi, **Królowej Pokoju** prosząc Ją: „**Królowo Pokoju, umocnij nas w pokoju**”.

Na te modlitwy o pokój Boży na współzycie rodzinne, sąsiedzkie, w pracy codziennej w duchu pokoju, na wychowanie młodego pokolenia w usposobieniu pokojowym, całym sercem Wam błogosławimy, w Imię Jezusa Chrystusa, Króla Pokoju.

Pochylenie głowy Wasze i przyjmijcie Znak Krzyża świętego, z którego spłynął pokój do serc ludzkich: w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego **A men.**

Dan, na Konferencji Episkopatu Polski
dnia 18 kwietnia 1963 r.

(—) † Stefan Kard. Wyszyński
Podpisani: Kardynał Prymas
Arcybiskupi i Biskupi oraz inni
Ordynariusze

DYREKTYWY EPISKOPATU POLSKI

w związku z instrukcją, świętej Kongregacji Obrzędów o muzyce Sakralnej i Liturgii

Znaczenie prawne Instrukcji św. Kongregacji.

1. Ogłoszona przez Świętą Kongregację Obrzędów, w dniu 3 września 1958 roku, Instrukcja o muzyce sakralnej i liturgii według wskazań encyklik Papieża Piusa XII „*Musicae sacrae disciplina*”, oraz „*Mediator Dei*”, obejmuje zebrane w jedną całość postanowienia i przepisy, jakie w tej dziedzinie były wydane przez Papieży w okresie przeszło pięćdziesięciu lat, poczynawszy od Świętego Piusa X.

2. Przepisy te, opublikowane w różnych dokumentach papieskich, zostały w Instrukcji streszczone i zebrane w jedną całość w formie krótkich i zwięzłych norm prawnych, ujętych bardzo przejrzyście i zrozumiale. Są zredagowane w sposób prosty i jasno wyrażają wolę Kościoła, porządkującego sprawy muzyki kościelnej i liturgii stosownie do wymagań i potrzeb dzisiejszych czasów.

3. Instrukcja jest więc skodyfikowanym prawem powszechnym Kościoła katolickiego w dziedzinie liturgii i muzyki kościelnej, obowiązującym jednak wszystkie obrządku tylko Kościoła łacińskiego. Jej postanowienia z całą pilnością i dokładnością powinny być przestrzegane przez duchowieństwo, muzyków i śpiewaków kościelnych, oraz przez osoby, biorące udział w czynnościach liturgicznych, lub w śpiewie kościelnym.

Instrukcja, a Wytyczne Biskupów Polski.

4. Biskupi Polscy w niniejszych Wytycznych powstrzymują się o ile nie zachodzi tego potrzeba, od powtarzania przepisów Instrukcji Świętej Kongregacji Obrzędów, nie wydają od siebie odrębnego dokumentu, uzupełniającego Instrukcję, podają jedynie wskazówki jak w naszych warunkach wprowadzić w życie postanowienia Instrukcji, oraz włączają do Wytycznych treść przywilejów, udzielonych przez Stolicę Apostolską dla naszych diecezji, będących pewnym odchyleniem od niektórych norm, ustalonych Instrukcją Świętej Kongregacji Obrzędów.

Ze względu więc na charakter, jaki Biskupi Polscy nadali Wytycznym do Instrukcji, należy je zawsze podawać w druku łącznie z Instrukcją Świętej Kongregacji Obrzędów o muzyce sakralnej i liturgii, umieszczając Instrukcję na pierwszym miejscu, a po niej podając Wytyczne.

I. Liturgia

Czynności liturgiczne i nabożeństwa

5. Instrukcja Świętej Kongregacji Obrzędów, określając liturgię, jako całkowity publiczny kult mistyczny Ciała Jezusa Chrystusa, mianowicie jego Głowy i członków, rozróżnia czynności liturgiczne (*actiones liturgicae*), które z ustanowienia Jezusa Chrystusa, lub Kościoła i w ich imieniu wykonują osoby, wyznaczone prawem według ksiąg liturgicznych, zatwierdzonych przez Stolicę Apostolską dla oddania należnej czci Bogu, świętym i błogosławionym, oraz nabożeństwa (*pia exercitia*), odbywające się tak w kościele, jak i poza kościołem, w obecności, lub pod przewodnictwem kapłana.

6. Pamiętać należy, że czynności liturgiczne powinny być odprawiane zawsze w języku łacińskim, przy zachowaniu wyjątków, na które wyraźnie księgi liturgiczne zezwalają, lub gdy jest szczególne zezwolenie Stolicy Apostolskiej na użycie innego języka.

7. Nabożeństwa natomiast (*pia exercitia*) można odprawiać w języku używanym przez wiernych, według przyjętych zwyczajów i ustalonej miejscowej tradycji, zatwierdzonych wszakże przez odpowiednią władzę kościelną, to jest przez Ordynariusza.

Nie wolno więc wprowadzać żadnych nowych nabożeństw, nie zatwierdzonych uprzednio przez Ordynariusza, nie wolno również wносить zmian do tradycyjnie odprawianych nabożeństw, dokładnie zazwyczaj określonych przez diecezjalny podręcznik, podający sposób odprawiania tych nabożeństw.

8. Bardzo ważny jest przepis Instrukcji, zabraniający mieszania czynności liturgicznych z nabożeństwami, co czasem dotąd się zdarzało przyłączeniu Mszy Świętej z odmawianiem różańca, odprawianiem nabożeństwa majowego do Matki Bożej, lub nabożeństwa do Serca Jezusowego. Czynności liturgiczne i nabożeństwa powinny być odprawiane oddzielnie,

nie można ich łączyć. Odprawianie nabożeństw powinno wyprzedzać czynności liturgiczne, lub po nich następować.

9. Mamy dużą ilość bardzo pięknych nabożeństw, które należy troskliwie utrzymywać i ożywiać, są one bowiem wyrazem, od wieków ukształtowanym, naszej pobożności i wiary. Jednym z najpiękniejszych, tylko u nas znanym i u nas powstałym, jest nabożeństwo pasyjne, zwane „Gorzкими Żalami”. Należy je odprawiać we wszystkie niedziele Wielkiego Postu i w Wielki Piątek w porze południowej, wobec wystawionego w monstrancji Najświętszego Sakramentu, łącząc je zawsze z kazaniem o męce Jezusa Chrystusa. Spiew „Gorzkich Żali” powinien być dostosowany do zatwierdzonej przez Episkopat melodii.

10. Następnie do nabożeństw, które powinny być odprawiane we wszystkich kościołach, należy zaliczyć Drogę Krzyżową, nabożeństwa majowe i różańcowe do Matki Bożej, nabożeństwa do Serca Jezusowego w pierwsze piątki i we wszystkie dni miesiąca czerwca, nowenny i tridua do naszych Patronów: Świętego Stanisława Biskupa i Męczennika, Św. Stanisława Kostki, patrona młodzieży, Św. Jacka, Świętego Jana Kantego, Świętej Jadwigi, oraz innych Świętych, szczególnie na terenie jakiejś diecezji, lub parafii czczonych, a nade wszystko nowenny i tridua do Trójcy Świętej, do Pana Jezusa, do Ducha Świętego i do Matki Bożej, jakie są w różnych kościołach odprawiane. W związku zaś z Wielką Nowenną, obchodzoną przez nas obecnie przed tysiącleciem Chrztu naszych przodków, Biskupi usilnie zalecają urządzenie nabożeństwa w każdą sobotę ku czci Matki Bożej, Królowej Polski. Stary, od dawna praktykowany zwyczaj śpiewania w naszych kościołach w niedzielę i święta Godzinek do Matki Bożej, oraz różańca Świętego ku czci Matki Najświętszej, Biskupi jak najbardziej pochwalają i polecają go utrzymać.

Język polski w czynnościach liturgicznych i we Mszy Świętej

11. Nabożeństwa odprawiać można w języku polskim, natomiast czynności liturgiczne powinny być odprawiane w języku łacińskim. Święta Kongregacja Obrzędów, w piśmie swym z dnia 7 lipca 1961 roku, udzieliła zezwolenia na śpiewanie w diecezjach Polski w języku polskim podczas Mszy Świętych śpiewanych następujących części mszalnych: Gloria, Credo, Sanctus wraz z Benedictus i Agnus Dei. Te części Mszy Świętej mogą być śpiewane przez wiernych w języku polskim jedynie w przekładzie, zatwierdzonym przez Episkopat. Dopuszczalne jest śpiewanie, zamiast Credo mszalnego, Składu Apostolskiego, odmawianego w pacierzu. Melodia natomiast do wykonania śpiewu tych tekstów może być użyta tylko ta, która ma aprobatę Podkomisji Liturgicznej Episkopatu do Spraw Muzyki i Śpiewu Kościelnego. Jedną z takich melodii podaje Śpiewnik Parafialny, wydany w Olsztynie w 1961 roku przez Wydawnictwo Kurii Biskupiej. Należy pamiętać, że przywilej ten nie daje uprawnienia do wykonywania innych pieśni zamiast tekstów mszalnych, które na mocy indultu mogą być śpiewane w języku polskim.

12. W tym samym liście swym z 7 lipca 1961 roku Święta Kongregacja Obrzędów zezwala, by we Mszach świętych uroczystych, odprawianych więc z udziałem diakona i subdiakona, zaraz po odśpiewaniu Lekcji i Ewangelii lektor, subdiakon, lub diakon, zwróciwszy twarzą do wiernych odczytał Lekcję i Ewangelię w języku polskim. Czytanie Lekcji należy poprzedzić nagłówkiem: Czytanie Księgi... Czytanie Proroka... Czytanie Dziejów Apostolskich... Czytanie Listu Świętego... Apostoła do... Czytanie Księgi Apokalipsy Św. Jana Apostoła...

Odczytywanie Ewangelii poprzedzić należy nagłówkiem... Słowa (po-
czątek) Świętej Ewangelii według Świętego...

Dopiero po odczytaniu Lekcji po polsku, subdiakon zbliża się do ce-
lebransa, by otrzymać błogosławieństwo, a po odczytaniu Ewangelii po
polsku, subdiakon podaje mszał celebransowi do ucałowania. Gdy prezbi-
terium jest dość duże, diakon, subdiakon, lub lektor, przed czytaniem
tych części Mszy Świętej mogą się zbliżyć do balustrady, by byli lepiej
słyszani.

13. Powyższy przywilej, udzielony przez Świętą Kongregację Obrzędów,
zezwała, by we Mszach Świętych śpiewanych sam celebrans, zaraz
po odśpiewaniu Lekcji, zwrócił się do wiernych i odczytał ją w języku
polskim, jak również, po odśpiewaniu Ewangelii, by odczytał ją w języku
polskim. W wymienionych powyżej wypadkach tak Lekcja, jak i Ewan-
gelia mogą być po polsku odczytywane, nie wolno ich jednak śpiewać w ję-
zyku polskim.

14. Jeżeli w czasie Mszy Świętej uroczystej, lub śpiewanej, udziela
wyjaśnień komentator, nie wolno mu zamiast celebransa, diakona, subdia-
kona, lub lektora, odczytywać w języku polskim Lekcji i Ewangelii. Na-
tomiał w Mszach Świętych czytanych nie objętych więc indultem Sto-
licy Apostolskiej, w niedziele i święta Lekcje i Ewangelie może odczytać
lektor, może to więc uczynić i komentator.

Do czytania tak Lekcji, jak i Ewangelii można używać tylko tekstów,
zatwierdzonych przez Biskupów do czytania na ambonie.

Procesje kościelne

15. Przy urządzaniu kościelnych procesji należy podkreślać właściwy
charakter tych form kultu, oraz myśl, jaka kierowała Kościołem w ich
ustanowieniu. Trzeba więc wyjaśniać wiernym pochodzenie i cel procesji,
oraz zachęcać wiernych do liczego w nich udziału. Procesje powinny być
urządzane jak najokazalej. Procesje, przepisane przez księgi liturgiczne,
powinno się odprawiać przy użyciu tego języka, jaki jest nakazany, lub
dopuszczany przez te księgi; w innych natomiast procesjach można używać
języka polskiego.

Ze szczególną okazałością odprawiać należy w uroczystość Bożego
Ciała procesję z Najświętszym Sakramentem, odbywającą się od wieków
na ulicach parafii. Każdego dnia podczas oktawy Bożego Ciała należy tra-
dycyjną procesję z Najświętszym Sakramentem nakoło kościoła tak przed
Mszą Świętą, jak i po niesporach w tych parafiach, gdzie dotąd te procesje
były urządzone.

Msza Święta

16. Czynnością najświętszą w liturgii Kościoła katolickiego jest Msza
święta. Dlatego też Kościół w Instrukcji Świętej Kongregacji Obrzędów
bardzo usilnie zachęca do należytego i właściwego uczestniczenia wier-
nych w Niekrwawej Ofierze. Wzywa przede wszystkim do wewnętrznego
nego uczestnictwa, które polega na pobożnej uwadze i gorących uczuciach
serca, przez które łączymy się z Najwyższym Kapłanem — Jezusem Chry-
stusem, a następnie wzywa Kościół także do zewnętrznego i czynnego
uczestnictwa, którego stopniem najbardziej doskonałym jest sakramentalne
przyjęcie Pana Jezusa w Komunii Świętej.

17. Instrukcja rozróżnia dwa rodzaje Mszy świętej: śpiewaną i czytaną. Jeżeli Msza święta śpiewana jest odprawiana z udziałem asysty, to jest diakona i subdiakona, nazywa się Mszą świętą uroczystą. Tych rozróżnień i tych określeń należy się zawsze trzymać i ich odtąd używać.

18. Instrukcja Św. Kongregacji Obrzędów postanawia, że podczas Mszy świętych śpiewanych nie tylko kapłan odprawiający, oraz duchowni asystujący mu, lecz także chór, lub wierni powinni używać języka łacińskiego. Również we Mszach świętych czytanych tak kapłan odprawiający, jak ministrant i wierni, jeśli głośno wypowiadają te części Mszy świętych, które do nich należą, mogą używać tylko języka łacińskiego. Szczególne zezwolenia na śpiewanie w języku polskim Gloria, Credo, Sanctus wraz z Benedictus i Agnus Dei, udzielone dla diecezji polskich przez Świętą Kongregację Obrzędów 7 lipca 1961 roku, dotyczą tylko Mszy świętych śpiewanych.

19. Po odśpiewaniu tekstów liturgicznych, na mocy stuletniego zwyczaju można w wolnym momencie śpiewać podczas Mszy świętych śpiewanych pieśni polskie, byleby kończyć ten śpiew przed momentem, gdy mają być śpiewane po łacinie liturgiczne słowa Mszy świętej.

Surowo zabronione jest odmawianie tak przez wszystkich wiernych, jak i przez komentatora, wraz z celebransem odprawiającym Mszę świętą, głośno po łacinie, lub w dosłownym przekładzie następujących części Mszy świętej: Proprium, Ordinarium (a więc części zmienne i stałe) i Kanonu, wyjąwszy wypadki uczestnictwa wiernych we Mszy świętej dialogowanej.

Uczestnictwo wiernych we Mszy świętej

20. Duszpasterze powinni pilnie pouczać wiernych o tym jaki ma być ich czynny udział w uroczystych Mszach świętych. Instrukcja Św. Kongregacji Obrzędów przewiduje trójstopniowy ten udział: Pierwszy stopień polega na tym, że wszyscy wierni śpiewają zbiorowo odpowiedzi liturgiczne na wezwanie kapłańskie, mianowicie: Amen; Et cum spiritu tuo; Gloria tibi, Domine; Habemus ad Dominum; Dignum et iustum est; Sed libera nos a malo; Deo gratias. Biskupi polecają, by we wszystkich kościołach wierni zostali przeszkoleni w należytych i poprawnym śpiewaniu tych odpowiedzi i by je odtąd śpiewali.

21. Drugi stopień czynnego uczestnictwa w uroczystej Mszy świętej polega na śpiewaniu przez wszystkich wiernych części stałych Mszy świętej, mianowicie: Kyrie eleison; Gloria; Credo; Sanctus — Benedictus; Agnus Dei. Biskupi usilnie zachęcają duchowieństwo do wyszkolenia wiernych w śpiewaniu tych części Mszy świętej przynajmniej według jednej melodii. Trzeci wreszcie stopień polega na śpiewaniu przez uczestników także części zmiennych Mszy świętej. Ten rodzaj czynnego uczestnictwa powinien być praktykowany w seminariach i domach zakonnych, jak to zaleca Instrukcja.

22. Również we Mszach Świętych śpiewanych niech wierni biorą ten sam czynny udział podobnie, jak we Mszach Świętych uroczystych. Przedmiotem szczególnej troski duszpasterzy i kapłanów powinno być wprowadzenie wiernych do czynnego uczestnictwa we Mszach Świętych, a więc wyćwiczenie ich w wykonywaniu śpiewu części Mszy świętych, jak to poleca Instrukcja Św. Kongregacji Obrzędów.

23. Stolica Apostolska troszczy się, by wierni podczas Mszy Świętych czytanych brali udział w Najświętszej Ofierze, a „nie byli jako obcy i niemi

widzowie". Pierwszy sposób uczestniczenia we Mszy Świętej czytanej polega na tym, że każdy pojedynczy uczestnik Mszy Świętej zwraca swą uwagę na główne części Mszy Świętej, budząc w sobie pobożne uczucia. Bardzo dopomaga do tego uczestnictwa mszalik, z którego można odmawiać po cichu wszystkie te modlitwy, jakie odmawia kapłan. Drugi sposób uczestniczenia we Mszy Świętej czytanej, zalecony przez Instrukcję, polega na wspólnych modlitwach i wspólnym śpiewie wszystkich obecnych na Mszy Świętej, przy czym modlitwy i śpiewy swą treścią mają odpowiadać poszczególnym częściom Mszy Świętej.

24. Trzeci sposób uczestnictwa we Mszy Świętej czytanej polega na liturgicznym odpowiadaniu celebransowi przez wszystkich wiernych, jakby na prowadzeniu z nim dialogu, przy czym Instrukcja przewiduje trzy stopnie tego uczestnictwa: pierwszy, obejmujący najprostsze i najłatwiejsze odpowiedzi: Amen; Et cum spiritu Tuo; Deo gratias; Gloria tibi Domine; Laus tibi Christe; Habemus ad Dominum; Dignum et iustum est; Sed libera nos a malo. Drugi stopień uczestnictwa polega na tym, że wierni mówią wszystko to, co mówi ministrant, a gdy udzielana jest podczas Mszy Świętej Komunia Święta, mówią trzy razy: Domine non sum dignus. Trzeci stopień uczestnictwa wiernych w czytanej Mszy Świętej ma miejsce wtedy, gdy wierni odmawiają wraz z kapłanem stałe części Mszy Świętej: Gloria, Credo, Sanctus — Benedictus, Agnus Dei. Wreszcie czwarty stopień uczestnictwa we Mszy Świętej czytanej obejmuje odmawianie przez wiernych razem z celebransem części zmiennych Mszy Świętej: Introitu, Graduału, Refektorium i Communic. Wyrażnie jednak Instrukcja Świętej Kongregacji Obrzędów podkreśla, że ten czwarty stopień uczestnictwa może być godnie i właściwie stosowany tylko przez grupy wiernych bardziej już wyrobione i przygotowane pod względem liturgicznym. We Mszach świętych czytanych wierni mogą odmawiać razem z celebransem Pater noster. Mogą odmawiać tę modlitwę tylko po łacinie, odmawianie w innym języku jest wykluczone.

Przypomnieć należy jeszcze jeden przepis Instrukcji: w niedziele i święta Msza parafialna, lub główna, powinna być śpiewana.

25. Księża proboszczowie powinni jak najusilniej zachęcać wiernych do czynnego uczestnictwa we Mszach świętych tak uroczystych i śpiewanych, jak i w czytanych, stosownie do tych wszystkich zaleceń i postanowień Instrukcji Świętej Kongregacji Obrzędów. Dostarczenie wiernym odpowiednich tekstów mszalnych, oraz nut, a zwłaszcza zaopatrzenie ich we mszalniki umożliwi im to czynne uczestnictwo i otworzy przed nimi całe bogactwo liturgicznych modlitw mszalnych. Szczególnie młodzież, oraz osoby, należące do środowisk inteligentnych, bardzo chętnie korzystają z mszalika podczas Mszy świętej i dużo pożytku duchowego z tej książki czerpią.

26. Stosownie do wyjaśnienia Świętej Kongregacji Obrzędów z 20. II. 1962 r. w dniach od 29 do 31 grudnia, to jest w ciągu oktawy Bożego Narodzenia, należy odprawiać Mszę świętą według formularza wyznaczonego na dzień 30 grudnia.

Wieczorne Msze święte według tegoż wyjaśnienia mają być zawsze odprawiane przy użyciu formularza na bieżący dzień wyznaczonego, nawet w wypadku, gdy następny dzień ma własne pierwsze nieszpory.

Udzielanie Komunii Świętej

27. N amocy specjalnego indultu, nadanego wszystkim diecezjom polskim przez Świętą Kongregację Obrzędów dnia 19 sierpnia 1961 roku

w kościołach, gdzie jest tylko jedno tabernakulum, mogą udzielać Komunii Świętej w czasie Mszy świętej oprócz celebransa także inni kapłani, nawet poza czasem ściśle przeznaczonym na udzielanie Komunii Świętej, to jest poza udzielaniem Komunii Świętej przez celebransa. Wskazany jest jednak, by na Msze święte o dużym udziale komunikujących, Najświętszy Sakrament został przeniesiony do drugiego tabernakulum przy bocznym ołtarzu, gdzie można by swobodnie udzielać Komunii świętej.

28. Według wyjaśnienia N. Kongregacji Św. Oficjum z 21 października 1961 roku można udzielać Komunii świętej w godzinach popołudniowych chorym, którzy nie znajdują się w niebezpieczeństwie śmierci i nie leżą, nie mogą jednak wychodzić z domu i nie są w możności przyjąć Komunii świętą rano czy to na skutek nieobecności kapłana, czy też z powodu innej przeszkody, o ile chodzi o chorych, którzy już od tygodnia nie mogą opuścić domu i gdy są zachowane przepisy, dotyczące postu eucharystycznego, a wreszcie gdy proboszcz, lub inny kapłan, do którego należy piecza nad chorym, określi czas i częstotliwość przyjmowania Komunii świętej.

29. Ta sama Kongregacja Świętego Oficjum w piśmie z 5 czerwca 1959 roku zezwoliła, na udzielanie Komunii świętej w polskich diecezjach w ciągu jednej godziny od ukończenia ostatniej Mszy świętej wieczornej, zaś w dekrete swym z dnia 21 marca 1960 roku, mając na uwadze ogólne dobro wiernych, pozwoliła na udzielanie Komunii świętej w polskich diecezjach w kościołach parafialnych i nieparafialnych, w kaplicach szpitalnych, więziennych, oraz w kaplicach kolegiów, w godzinach popołudniowych nawet wtedy, gdy nie jest odprawiana Msza Święta; udzielanie zaś Komunii Świętej powinno się łączyć z jakąś świętą czynnością, określoną przez Ordynariusza, a odprawiana w tych miejscach świętych.

Błogosławieństwo eucharystyczne

30. Instrukcja w punkcie 47 przypomina, że błogosławieństwo eucharystyczne jest prawdziwą czynnością liturgiczną i dlatego powinno się odbywać według przepisów Rytuału Rzymskiego. Rytuał Rzymski postanawia zaś, że zawsze bezpośrednio przed błogosławieństwem śpiewany ma być hymn: *Tantum ergo*, po czym następuje werset: *Panem de coelo prae-stitisti eis i modlitwa: Deus, qui nobis sub Sacramento mirabili*. Następnie celebrans udziela błogosławieństwa. Nie wolno wobec tego przepisu śpiewać innej pieśni eucharystycznej zamiast *Tantum ergo*, nie wolno również w wypadku, gdy jest śpiewany hymn *Te Deum*, śpiewać go po *Tantum ergo* bezpośrednio przed błogosławieństwem. *Tantum ergo* śpiewać należy po łacinie, lub na mocy udzielonego dla polskich diecezji przywileju można śpiewać również po polsku.

Wyjaśnienie wiernym obrzędów i modlitw podczas niektórych czynności liturgicznych

31. Instrukcja Świętej Kongregacji Obrzędów zaleca, by podczas Mszy Świętej i niektórych, bardziej skomplikowanych, czynności liturgicznych był ktoś wyznaczony do objaśniania obrzędów i modlitw, oraz do kierowania uczestnictwem wiernych, to jest ich odpowiedziami, modlitwami i śpiewem. Potrzeba takiego wyjaśnienia zachodzi zwłaszcza przy obrzędach i czynnościach liturgicznych, rzadziej się powtarzających, jak udzielanie święceń, konsekracja kościoła, konsekracja ołtarzy, lub dzwonów, obrzędy Wielkiego Tygodnia itp.

32. Powtarza się jednak czasem przy tym objaśnieniu ta niewłaściwość, że kapłan, udzielający wyjaśnień, czyni to w nieodpowiedniej chwili, szcze-

gółowo informując wiernych w momencie, gdy celebrans odmawia przepisaną modlitwy i teksty liturgiczne, a nawet gdy śpiewa. Zdarza się również, że objaśniający jednocześnie z celebransem odczytuje na głos w języku polskim modlitwy i teksty, przepisane przy udzielaniu święceń, lub przy poświęceniach, jak gdyby razem z celebransem dokonywał tych obrzędów, utrudniając mu odmawianie modlitw.

33. Instrukcja Świętej Kongregacji Obrzędów po'aże zasady, według których komentator, objaśniający obrzędy liturgiczne, ma udzielać wiernym tych wyjaśnień. Opierając się na tych zasadach, Księża Biskupi podają następujące obowiązujące wskazówki:

- 1) Komentatorem może być i wyjaśnień Świętych obrzędów może udzielać kapłan, lub przynajmniej kleryk. Jeśli ich nie ma, Instrukcja pozwala na zlecenie tej czynności świeckiemu mężczyźnie, odznaczającemu się dobrymi obyczajami i przykładowym życiem katolickim, oraz dobrze pouczonemu. W naszych jednak warunkach nie jest wskazanym i nie ma nawet potrzeby powierzać czynności komentatora, poza przewodnictwem w modlitwach podczas czytanej Mszy świętej, człowiekowi świeckiemu. Niewiasty, nie mogą pełnić obowiązków komentatora. Gdy zajdzie konieczność, niewiasta może kierować śpiewem, lub modlitwami wiernych.
- 2) Kapłan, lub kleryk, udzielający wyjaśnień, mają być zawsze ubrani w komżę i powinni stać w prezbiterium przy balustradzie, albo na ambonie, czy też przy pulpicie na podwyższeniu. Gdyby świecki udzielał wyjaśnień, ma stać przed wiernymi w odpowiednim miejscu, lecz poza prezbiterium i nie przy pulpicie.
- 3) Wyjaśnienia i wskazówki, podawane przez komentatora, powinny być przygotowane zawsze na piśmie i nie mogą, oczywiście, zawierać błędnych informacji, na przykład co do momentu udzielania święceń przy święceniach. Należy więc te wyjaśnienia dobrze opracować pod względem teologicznym, liturgicznym i historycznym.
- 4) Przy wyjaśnieniu obrzędów święceń diakona, kapłana i biskupa należy pamiętać o zmianach, jakie zostały dokonane w rubrykach Pontyfikału Rzymskiego dekretu Św. Kongregacji Obrzędów z 20 lutego 1950 roku na skutek określenia przez Piusa XII w Konstytucji Sacramentum Ordinis formy sakramentalnej święceń diakonatu, prezbiteratu i episkopatu.
- 5) Wyjaśnienia powinny być nieliczne, jasne i zwięzłe. Wygłaszać je należy w stosownym czasie, głosem umiarkowanym.
- 6) Nigdy nie wolno podać wyjaśnień w czasie odmawiania przez celebransa modlitw, lub odczytywania tekstów liturgicznych. Należy je tak rozłożyć, by nie przeszkadzać celebransowi, nie zakłócać i nie opóźniać jego czynności, a także nie przeszkadzać wiernym w ich pobożności i modlitwie.
- 7) Natomiast przed rozpoczęciem świętych obrzędów, gdy wierni są już licznie zebrani, komentator może udzielić obszerniejszych wyjaśnień. Również po skończonych obrzędach, gdy celebrans odmawia modlitwy dziękczynne po Mszy świętej, można dalej tych wyjaśnień udzielać.
- 8) Surowo zabrania wspomniana Instrukcja odmawiania razem z celebransem głośno po łacinie, lub dosłownie przetłumaczonych części Proprium, Ordinarium (zmiennych, stałych) i Kañonu Mszy świętej bez względu na to czy czynią to wszyscy wierni, czy też tylko sam komentator.

Wyjątki od tego zakazu, dotyczące Mszy świętej dialogowanej, podane zostały powyżej, nie obejmują one jednak Kanonu, poza modlitwą *Pater noster*, odmawiają podczas czytanej Mszy świętej razem z celebrantem, ale zawsze jednak w języku łacińskim.

34. Biskupi gorąco zachęcają duchowieństwo do dokładnego przestudiowania Instrukcji Świętej Kongregacji Obrzędów o muzyce sakralnej i liturgii, do wyjaśnienia jej przepisów wiernym i do wprowadzenia tych nakazów Kościoła w życie. Jeden ze współczesnych uczonych pisze, że „W liturgii zawiera się cała nauka Kościoła”, jest więc liturgia dogmatem, ujętym w modlitwę. Liturgię należy przeto poznawać i odkrywać jej piękno przed wiernymi, pociągając ich w ten sposób nade wszystko do zachowania przykazania o święceniu niedzieli; jest ono głównym filarem życia religijnego w społeczeństwie.

II. MUZYKA SAKRALNA

OGÓLNE ZASADY

Cel muzyki sakralnej.

35. Głównym zadaniem muzyki i śpiewu sakralnego jest nadawanie tekstem liturgicznym wyrazistości i mocy, tak, by wierni łatwiej wznosili swe umysły do Boga i skuteczniej przyjmowali łaski Boże płynące z Sakramentów świętych. Śpiew i muzyka wspiera usposobienie ducha, umacnia je, rozgrzewa, „dzięki czemu wszyscy mogą mocniej, żarliwiej i skuteczniej uwielbiać i błagać Boga w Trójcy Świętej Jedynej, a przeżywając piękno i głęboką treść zawartą w utworach muzyki sakralnej skuteczniej pobudzają się do umiłowania Boga najwyższego piękna. Środkiem do tego jest krzewienie kultury muzycznej wśród wiernych i przechowanie w narodzie polskim tradycyjnych pieśni kościelnych.

Przymioty muzyki sakralnej.

36. Muzykę sakralną powinny cechować: świętość, piękno i powszechność.

- a) Świętość muzyki i śpiewu sakralnego przejawia się w tekstach liturgicznych, w charakterze odmiennym od utworów świeckich, w układzie melodycznym, harmonicznym i rytmicznym, oraz szczególnym natchnieniu i namaszczeniu usposabiającym tak wykonawców jak i słuchaczy do modlitwy i pobożnego skupienia. Ta świętość muzyki sakralnej skłania wiernych, zależnie od okoliczności i rodzaju nabożeństwa, do pokuty i żalu za grzechy, do wdzięcznego uwielbiania Boga, do radości z narodzenia Syna Bożego, dokonanego przezeń dzieła Odkupienia i Jego królewskiej chwały, do adoracji Najświętszego Sakramentu, do ufności przy przyjmowaniu Sakramentów świętych, wrzescie jest pociechą w smutku i nadzieją miłosierdzia Bożego przy pogrzebach i modlitwach za zmarłych.
- b) Drugim przymiotem muzyki sakralnej jest jej piękno, które posiada jedynie prawdziwa sztuka tak pochodzenia ludowego jak i profesjonalnego, „gdyż inaczej niepodobiestwem jest, aby na dusze słuchaczy wywierała ten wpływ, jaki Kościół wywrzeć zamierza, przyjmując do swej liturgii sztukę tonów” (Motu proprio św. Piusa X).
- c) Trzecim przymiotem muzyki sakralnej jest jej powszechność. Przez to określenie rozumiemy taki układ i wykonanie utworów mu-

zycznych, które usposabiają słuchaczy wszystkich narodów do pobożnego skupienia.

37. Cechami tymi odznaczają się w pierwszym rzędzie utwory gregoriańskie i polifonii klasycznej. Wymienionymi wyżej cechami powinny się odznaczać także polskie pieśni kościelne. W świątyniach wolno je wykonywać jedynie za aprobatą Ordynariusza.

RODZAJE MUZYKI SAKRALNEJ

Śpiew gregoriański.

38. Śpiew gregoriański jest śpiewem urzędowym Kościoła świętego w Polsce. Przywilej Św. Kongregacji Obrzędów z dnia 7 lipca 1961, wcale go nie usuwa; jak z innych orzeczeń Stolicy Apostolskiej wynika, jest on zawsze wzorem dla muzyki sakralnej: „tym bardziej śpiew jest sakralny im więcej zbliża się do melodii gregoriańskich”¹⁾. Śpiew ten miał, ma i zawsze mieć będzie właściwy wpływ na kompozycje tak pieśni ludowych jak i układanych dla chórów. Z niego wyłoniła się polifonia klasyczna. Zaniedbanie tego śpiewu byłoby równoznaczne z odcięciem kultury muzycznej od korzenia, co doprowadziłoby do ześwieczenia muzyki sakralnej. Śpiew gregoriański przechowuje w swym brzmieniu ducha modlitewnego ludzkości, od starożytnego Egiptu poprzez całą historię Starego Zakonu, poprzez pierwsze wieki chrześcijaństwa, przez ascetyczne średniowiecze, aż do naszych czasów. Jest to śpiew tradycyjny. Utwory gregoriańskie układali święci Biskupi, Opaci, święci Wyznawcy. Czerpali cni natchnienie do swych kompozycji z żarliwej modlitwy i ducha pokuty oraz zdrowej ascezy chrześcijańskiej. Śpiew zatem gregoriański jest środkiem pomocniczym do liturgicznego wychowania społeczności katolickiej.

39. Prawda, że nieumiejętnie wykonywany śpiew gregoriański nie sprawia tych błogosławionych skutków — podobnie jak bezduszna modlitwa, dlatego pragnieniem naszym jest, by śpiew ten w Polsce był wykonywany jak najstaranniej.

40. Uczelnie muzyki sakralnej mają obowiązek nauczać tego śpiewu tak teoretycznie jak i praktycznie, zgłębiać jego rytm, chironomię i estetykę. Na nim powinna urabiać ducha chrześcijańskiego młodzież katolicka, tak duchowna jak i świecka w swych zespołach chóralnych i wyrażać w sobie ducha prawdziwej pobożności.

41. Pielęgnowanie śpiewu gregoriańskiego w Polsce i wykonywanie go obowiązuje i nadal, czy to we mszach śpiewanych, czy podczas innych nabożeństw. Wykonywać go powinni nie tylko kapłani lecz i zespoły chóralne, organiści i wszyscy wierni. Zespoły wiernych biorą udział w śpiewie gregoriańskim pod warunkiem, że zawsze kierownikiem tego śpiewu będzie człowiek znający tę sztukę, a wierni nauczą się wzorowo melodii i tekstu łacińskiego, którego treść będzie im wyjaśniona.

42. Nauka śpiewu gregoriańskiego i muzyki sakralnej w Wyższych Seminariach Duchownych, diecezjalnych i zakonnych, powinna się odbywać zgodnie z programem nauczania tego przedmiotu, zatwierdzonym przez Konferencję Episkopatu Polski.

¹⁾ Motu proprio św. Piusa X.

43. Zakony i zgromadzenia zakonne męskie, w nowicjatch, Seminariach niższych i w obsługiwanych przez nie świątyniach publicznych powinny przodować w pielegnowaniu śpiewu gregoriańskiego.

44. Szczegółowe wskazania obowiązujące Zakony i Zgromadzenia zakonne żeńskie dołączone są do niniejszych Dyrektyw.

Polifonia klasyczna i muzyka wielogłosowa nowoczesna w liturgii w Polsce.

45. Przez polifonię klasyczną należy rozumieć ten styl wielogłosowej muzyki, który przekazała nam Szkoła Rzymska w XVI wieku z księciem muzyki kościelnej Palestryną na czele. Wymienić tu należy również dzieła takich autorów jak: Josquin de Pres, Orlandus Lassus, L. de Vittoria, Wacław z Szamotuł, W. Zieliński, B. Pękiel, G. Gorczycki itd. Na wzór polifonii klasycznej powstało wiele kompozycji późniejszych, które mają charakter muzyki kościelnej, choć w swym rozwoju otrzymały nową treść muzyczną i przez to stały się bardziej nowoczesne. Śpiewy te są dopuszczane do czynności liturgicznych i nabożeństw obok śpiewu gregoriańskiego, byleby odpowiadały wymaganiom liturgii i były wykonywane starannie przez zespoły mające ku temu odpowiednie warunki.

46. Przez muzykę nowoczesną rozumieć należy taką treść muzyczną, w której zastosowano nowoczesne środki muzyczne: chromatyzm czyli zabieranie półtonowe, różne skale oraz nowoczesną harmonię, która w wielu wypadkach odrzuciła dawne prawa budowy i łączenia akordów. Muzyka nowoczesna może być stosowana w obrzędach liturgicznych, byleby posiadała przymioty muzyki sakralnej — świętość, piękno, powszechność i nie przedłużała akcji liturgicznej.

47. Zgodnie z Rozporządzeniem Św. Kongregacji Obrzędów z dnia 10 lipca 1959 r. wszelkie solowe produkcje nowoczesnej muzyki sakralnej w czasie Mszy św. są zabronione. Wyjątek stanowią partie solowe kompozycji śpiewanej przez chór, które mogą wykonywać soliści — ale tylko mężczyźni.

48. W czasie Mszy św. z chórem wielogłosowym, utwory polifoniczne należy tak rozplanować, by znalazł się również czas na odśpiewanie pieśni przez ogół wiernych.

Religijny śpiew ludowy.

49. Liczne i różnorodne religijne pieśni ludowe są bezcennym duchowym skarbem Kościoła w Polsce, są bowiem od wieków wyrazem wiary i pobożności katolickiego ludu polskiego. Skarb ten należy otaczać opieką, pielegnować i pomnażać przekazując go w spuściźnie przyszłym pokoleniom. Do obowiązków każdego duszpasterza należy uczyć dziatwę i starszych wiernych śpiewać poprawnie religijne pieśni ludowe.

50. Poleca się duszpasterzom, by skrzętnie zbierali teksty religijnych pieśni ludowych, odpustowych, pieśni pielgrzymów i przesyłali je swojej władzy diecezjalnej, które przekazywać je będą Podkomisji Liturgicznej Episkopatu dla Spraw Muzyki i Śpiewu Kościelnego. Pieśni wartościowe będą włączane do urzędowego zbioru pieśni religijnych.

51. Pieśni religijne śpiewane w niektórych okolicach, nie mające aprobaty Władzy duchownej, rządcy kościołów mają obowiązek przesłać Kurii

diecezjalnej, celem otrzymania Imprimatur. Bez takiej aprobaty nie wolno śpiewać żadnej pieśni religijnej tak w czasie Mszy św. jak i w czasie nabożeństw.

52. Duszpasterze dołożą starań, by podczas Mszy św. czytanych organisci dobierali pieśni odpowiadające treścią poszczególnym częściom Mszy św. Najstosowniejsze są pieśni mszalne. Co do śpiewów w czasie Mszy św. śpiewanych, należy zachować przepisy Instrukcji Episkopatu z dnia 7 lipca 1961 r.

53. W kościołach parafialnych, rektorskich i zakonnych zaleca się śpiewać, przed Mszą św. — prymarią, Godzinki ku czci Niepokalanego Poczęcia N.M.P., szczególnie w soboty, niedziele i święta. Śpiewanie Różańca przed niedzielną sumą i nieszporami jest godne zalecenia i pochwały.

54. Należy również zachęcać wiernych, by Godzinki i inne pieśni religijne śpiewali po domach rodzinnych, oraz by pielegnowali wiekowy, piękny zwyczaj śpiewania w majowe wieczory, pieśni Maryjnych przy polnych figurach i kapliczkach, po nabożeństwie majowym w kościele.

Śpiew sakralny w Sanktuariach Maryjnych.

55. Doniosłe znaczenie w rozszerzaniu wzorowej muzyki sakralnej mają wszystkie Sanktuaria Maryjne w Polsce — szczególnie Jasna Góra — gdzie gromadzą się liczne pielgrzymki na uroczystości odpustowe.

56. Rządcy Sanktuariów Maryjnych otoczą śpiew religijny liturgiczny i pozaliturgiczny szczególną opieką, kierując się następującymi wskazaniami:

- a) przed głównymi uroczystościami odpustowymi, zawczasu zatroszczą się, by kapłan wykształcony w muzyce sakralnej, w oparciu o Dyrektywy Episkopatu, ułożył program pieśni liturgicznych i pozaliturgicznych do wykonania w czasie głównych uroczystości Mszy św. i nabożeństw.
- b) Z programem tym zapoznają te okoliczne parafie, z których spodziewają się nadejścia większych pielgrzymek i poproszą miejscowych duszpasterzy o wyuczenie wiernych pieśni zaplanowanych do śpiewania. Program liturgiczno-muzyczny na doroczne uroczystości odpustowe na Jasnej Górze najlepiej będzie podać do wiadomości, w odpowiednim czasie, w katolickiej prasie (np. w Przewodniku Katolickim, Gościu Niedzielnym), by duszpasterze mogli przygotować pielgrzymów do uroczystości.
- c) Po przybyciu pielgrzymów, zachęca ich do wspólnego śpiewania akłamacji mszalnych i przewidzianych pieśni, następnie przeprowadzą wspólną próbę śpiewu w celu uzgodnienia rytmu i melodii pieśni. Do tego celu posłużą się pomocą kapłana znawcy muzyki sakralnej który umiejętnie przeprowadzi próbę i kierował będzie śpiewem w czasie Mszy św., czy nabożeństwa. Kapłan ten może spełniać równocześnie rolę liturgicznego kierownika-komentatora.

Pielgrzymi przygotowani, według powyższych zaleceń do modlitwy śpiewanej odniosą niewątpliwie pełny duchowy pożytek z udziału w pielgrzymce i uroczystości odpustowej.

57. Melodie śpiewu gregoriańskiego wydaje Stolica Apostolska. Wszystkie śpiewniki w Polsce służące celom liturgicznym mogą jedynie wtedy otrzymać aprobatę kościelną, jeśli są uzgodnione z Wydaniem Watykańskim. Wydania melodii gregoriańskich posiadające znaki rytmiczne Szkoły Solesmeńskiej mają pełne prawa stosowania ich w praktyce liturgicznej Kościoła św. (por. Synod Rzymski — 1960, str. 576 — 1 — 0).

58. Ponadto śpiewnikiem liturgicznym dla Polski jest Rytuał zatwierdzony przez Św. Kongregację Obrzędów dla Polski. Teksty i melodie zawarte w śpiewnikach kościelnych muszą być uzgodnione z Rytuałem.

59. Pieśni religijne ludowe, przeznaczone do śpiewania w czasie nabożeństw pozaliturgicznych w Polsce, zebrane, ustalone pod względem tekstu i melodii na zlecenie Episkopatu Polski, stanowią urzędowy zbiór pieśni kościelnych polskich. Zbiór ten opublikowany przez Wydawnictwo PALLOTTINUM w r. 1955 pod tytułem „Śpiewnik kościelny”, zawiera 120 pieśni tradycyjnych w Polsce. We wszystkich zatem śpiewnikach i modlitewnikach pieśni z urzędowego zbioru mają być, pod względem tekstu i melodii, dosłownie przedrukowane.

60. Urzędowy Zbiór pieśni nie stoi i nie przeszkadza rozwojowi religijnego pieśniarstwa polskiego. Dawne pieśni nie włączone do Zbioru jak i nowopowstające, które otrzymają aprobatę Władzy Diecezjalnej na mocy orzeczenia Diecezjalnej Komisji Muzyki Kościelnej, mogą być drukowane w śpiewnikach i książkach do modlitwy

61. O przyjęciu pieśni do ogólnego Zbioru decyduje uchwała Episkopatu Polski — na wniosek Podkomisji Liturgicznej Episkopatu dla Spraw Muzyki i Śpiewu Kościelnego.

Tekst liturgiczny

Język łaciński.

62. Kościół Rzymsko-Katolicki przez całe wieki uważał język łaciński za najdogodniejszy środek do przekazywania nauki katolickiej wszystkim narodom, zwłaszcza na uniwersytetach. Język ten po trzech wiekach chrześcijaństwa ustalił się w Kościele jako język jego własny. Posługiwali się nim w swych dziełach łacini Ojcowie Kościoła. Język ten znalazł zastosowanie w liturgii łacińskiej: jednoczył on przez wiele wieków wszystkie narody w jednakowym odprawianiu Mszy św. i odmawianiu brewiarza, a tym samym dobitnie podkreśla powszechność Kościoła i niezmienność przekazywanych prawd, które wszystkie narody otrzymują w jednakowym brzmieniu.

63. Na prośbę Episkopatu Polski, dnia 7 lipca 1961 r. Św. Kongregacja Obrzędów wydała dla Kościoła rzym.-kat. w Polsce przywilej, mocą którego oddać wolno posługiwać się językiem polskim przy śpiewaniu stałych części Mszy św. Kyrie zostaje niezmiennione, a tekst dla Credo może być wzięty z pacierza. Ponadto zatwierdzony dla Polski Rytuał zawiera, obok śpiewów łacińskich, liturgiczne śpiewy w języku polskim.

64. Episkopat Polski na 69 posiedzeniu zadecydował, że śpiewy stałe Mszy św., wykonywane w języku polskim, muszą posiadać tekst autentyczny Mszy łacińskiej w polskim tłumaczeniu zatwierdzonym przez Episkopat Polski. Z tego wynika, że nie wolno w miejsce stałych części Mszy

św. śpiewanej wstawiać jakichkolwiek innych pieśni, choćby mszalnych, nie będących autentycznym przekładem części łacińskich.

65. Podczas Mszy św. śpiewanej, nie tylko chór ale wszyscy wierni mają obowiązek wykonywać w języku łacińskim wszystkie aklamacje, mianowicie: Amen, Et cum spiritu tuo. Gloria Tibi Domine, Habemus ad Dominum, Dignum et iustum est, Sed libera nos a malo, Deo gratias.

Chóry kościelne

66. Przy każdej świątyni, zwłaszcza przy kościołach parafialnych, powinien istnieć Zespół Śpiewaczy, zwany tradycyjnie Schola Cantorum — Chór kościelny. Do tego Zespołu, który nie ma charakteru organizacji, mogą należeć wybrani z pośród wiernych, obdarzeni słuchem muzycznym i głosem, cieszący się opinią dobrych katolików.

67. Chór liturgiczny składa się z kapłanów lub kleryków, prawnie biorą w nim udział chłopcy przed mutacją głosu i mężczyźni. Chór taki zajmuje miejsce w chórze za ołtarzem, w prezbiterium, lub w miejscu specjalnie wyznaczonym. Zespoły złożone z niewiast są liturgiczne w klauzurowych kościołach zakonów żeńskich i zawsze wtedy, ilekroć nabożeństwo odprawia się dla samych niewiast. Chóry takie śpiewają w chórze za ołtarzem, w nawach kościelnych, nigdy zaś w prezbiterium. Chóry mieszane mogą śpiewać jedynie w nawach kościelnych, zwłaszcza na galerii znajdującej się przy organach.

68. Chóry kościelne pozostają pod opieką rządców kościołów, przy których istnieją i podlegają kontroli Komisji diecezjalnej dla spraw muzyki kościelnej.

69. Dyrygentem chóru, a zarazem jego instruktorem jest kwalifikowany muzyk kościelny parafii, którym jest zazwyczaj miejscowy organista, zatwierdzony przez Władzę diecezjalną, zgodnie z Regulaminem dla Spraw Organistowskich danej diecezji.

70. Chóry kościelne powinny wykonywać poprawnie śpiewy gregoriańskie, polifonię klasyczną i nowszą oraz śpiewać jednogłosowo pieśni ludowe jako wzór dla wiernych. Natomiast nie powinny nigdy wykonywać utworów przekraczających ich możliwości.

71. Rządcy kościołów parafialnych dołożą wszelkich starań, by katechizacja dziatwy i młodzieży przeplatana była śpiewem — tak dla łatwiejszego wyuczenia prawd wiary jak i tekstów oraz melodii liturgicznych (zwłaszcza aklamacje mszalne i części stałe Mszy św.).

72. W kościołach, w których odbywają się osobne nabożeństwa dla dziatwy i młodzieży, przynajmniej raz w miesiącu powinna być odprawiana Msza św. śpiewana, by młode pokolenie jak najwcześniej zaprawiało się do liturgicznego udziału w służbie Bożej.

73. W głównych zaś obrzędach świętych roku kościelnego — np. w obrzędach Wielkiego Tygodnia — dziatwa i młodzież uczestniczy zawsze w nabożeństwach odprawianych dla ogółu parafian, biorąc czynny udział w śpiewach liturgicznych tak łacińskich jak i polskich.

Kompozycje utworów muzycznych.

74. Kompozycje muzyki liturgicznej, oprócz trzech przymiotów wymienionych w punkcie 2 podlegają przepisom dotyczącym czasu ich trwania.

b) Nie wolno opuszczać całkowicie lub częściowo jakiegokolwiek tekstu liturgicznego,

c) Dla słusznych przyczyn wolno dłuższe teksty recytować na jednym tonie lub śpiewać na sposób psalmów z towarzyszeniem organów. Dlatego: a) zabrania się surowo zmieniać, w jakikolwiek sposób, porządek śpiewanego tekstu, przedstawiać, opuszczać lub niepotrzebnie powtarzać słowa. Wolno, dla zakończenia zdania muzycznego powtórzyć logicznie jakiś wyraz.

d) Nie jest dozwolone wykonywanie długich preludów do śpiewu lub przerywanie śpiewu intermezzami¹⁾.

Biblioteki i zbiory dzieł muzyki sakralnej.

75. W celu zabezpieczenia dzieł muzyki sakralnej w Polsce, powinny — powstać przy Kuriach Biskupich zbiory dzieł muzyki sakralnej pod opieką Komisji dla Spraw Muzyki Kościelnej.

76. Zbiory te powstaną przez skrzętne gromadzenie dzieł muzycznych, wydanych drukiem, kompozytorów polskich i zagranicznych, następnie rękopisów kompozytorów żyjących, jak również po śmierci kompozytorów polskich.

77. Każdy chór kościelny powinien posiadać bibliotekę muzyczną. Bibliotekę taką w pierwszym rzędzie powinny mieć Uczelnie Muzyki Sakralnej — a także Seminaria Duchowne.

Organy i instrumenty muzyczne.

Organy.

78. Śpiew kościelny wolno urozmaicać i podtrzymywać grą na organach.

79. Organy powinny znajdować się w każdej świątyni w Polsce. Są one instrumentem, w którym brzmienie wydobywa się z piszczałek drewnianych lub metalowych. Inne systemy tego instrumentu nie są dozwolone w kościołach.

80. Nowe organy wolno sprawiać w kościołach parafialnych, filialnych i rektorskich jedynie za zgodą Kurii diecezjalnej. Komisja diecezjalna dla Spraw Muzyki i Śpiewu wydaje pozwolenia na budowę organów po zbadaniu ich potrzeby, miejsca, firmy budującej, kosztorysu i dyspozycji głosów. Bez takiego pozwolenia nie wolno rządcy kościoła zamawiać u kogośkolwiek organów nowych ani dawnych naprawiać.

81. Organy zabytkowe podlegają szczególnej opiece wspomnianej Komisji.

Komisja nie powinna zatwierdzać organów o wielkich rozmiarach tam, gdzie tej potrzeby nie uznaje.

82. Organy mają służyć podtrzymywaniu śpiewu, a nie koncertom. To też dyspozycja głosów ma być taką, by brzmienie organów wspomagało śpiew wiernych, chóru kościelnego — oraz, by organista mógł wykonać estetycznie preludia o charakterze kościelnym.

¹⁾ Motu proprio św. Piusa X.

Czas wykonywania gry organowej.

83. Należy w całej rozciągłości zachować przepisy Instrukcji Św. Kongregacji Obrzędów regulujące udział organów w czasie czynności liturgicznych i nabożeństw.

84. We mszach recytowanych i dialogowanych wolno grać tylko w czasie wspólnego śpiewu i w miejscach uzgodnionych z komentatorem kierującym udziałem we Mszy św.

85. Organiści i inni muzycy kościelni mają pamiętać, że celem głównym gry na organach jest chwała Pana Boga i rozbudzenie ducha modlitwy u wiernych, dlatego w czasie czynności liturgicznych i nabożeństw unikają wszelkiej gry popisowej i rozpraszającej skupienie.

Instrumenty muzyczne.

86. Udział orkiestry przyczynia się do uświetniania nabożeństw — dlatego jest dopuszczalny. W tym względzie jednak obowiązuje zachowanie następujących przepisów:

a) w kościele może grać orkiestra złożona z kwintetu smyczkowego i z instrumentów dętych drewnianych i blaszanych, o ilości dostosowanej do rozmiarów świątyni, byleby utwory miały charakter kościelny.

b) nie wolno używać fortepianu, pianina oraz różnego rodzaju instrumentów szarpanych, hałaśliwych, stosowanych w orkiestrach rozrywkowych,

c) również w dyspozycji głosów organowych nie mogą się znajdować imitacje instrumentów szarpanych i mające charakter organów kinowych.

87. Instrumenty dopuszczone do używania w kościele mogą być stosowane jako akompaniament do dobrze skomponowanych stałych i zmiennych części Mszy św., wykonywanych przez chór, mogą towarzyszyć śpiewom takm jak: Ecce Sacerdos... różnym kantatom, kolędom wykonywanym poza nabożeństwami liturgicznymi itp.

88. Gra na instrumentach bez udziału śpiewu, dozwolona jest podczas nabożeństw odprawianych poza kościołem (sub divo) np. podczas Mszy św. polowej. Instrumenty spełniają wtedy rolę organów w tych miejscach, w których śpiew ustaje; mogą również wypełniać miejsca między pieśniami w czasie procesji poza kościołem, w czasie pochodu pogrzebowego itp. Nie wolno jednak i wtedy wykonywać utworów świeckich.

89. Instrument zwany „Harmonium” (fisharmonia) może być używany w braku organów, choć nigdy nie zastąpi powagi ich brzmienia.

Godziny muzyki sakralnej: uroczystości patronalne muzyków kościelnych

90. Zaleca się urządzać w kościołach, poza nabożeństwami, tak zwane „Godziny Muzyki Sakralnej”. Na program składają się utwory organowe i wokalne o charakterze religijnym, napisane przez wybitnych kompozytorów i wczorowo wykonane. Pożądane jest objaśnienie programu przez dobrze przygotowanego komentatora — kapłana, lub wyjątkowo kleryka. Rządca kościoła powinien czuwać, by nie doszło do żadnego nieuszanowania Najśw. Sakramentu. Godzinę muzyki sakralnej należy zakończyć błogosławieństwem Najświętszym Sakramentem lub innym nabożeństwem.

91. Rządcy kościołów zatroszczą się o to, by corocznie odbywała się w kościołach, powierzonych ich pieczy, uroczystość patronalna muzyków w dniu św. Cecylii, połączona z Mszą św. kazaniem o muzyce sakralnej, dodatkowym śpiewem i grą dla wyrażenia hołdu świętej Patronce.

92. Podobne uroczystości mogą odbywać się w dniach 3. IX. — tj. w dniu św. Cecylii, połączona z Mszą św. kazaniem o muzyce sakralnej, organów itp.

Organiści i dyrygenci

93. Organista zostaje przyjęty na stałe do pracy przez rządcę danego kościoła na podstawie posiadanego dyplomu ukończenia zawodowej szkoły muzyki sakralnej.

94. Sposób przyjęcia organisty na stałe i zawarcie odpowiedniej umowy ustalają Regulaminy diecezjalne.

95. Wystarczające wykształcenie muzyczne do objęcia posady organisty posiada taki muzyk, który ukończył jedną z niżej wymienionych uczelni:

- a) Muzykologią kościelną na K.U.L.
- b) Instytut Muzyki Sakralnej w Warszawie
- c) Wyższą Szkołę Muzyczną w klasie organowej i egzamin uzupełniający złożony przed Komisją diecezjalną dla Spraw Muzyki Sakralnej.
- d) Średnią Szkołę Muzyczną w klasie organowej i egzamin uzupełniający jak pod c),
- e) Zawodową Szkołę Organistów w Przemyślu,
- f) Studium liturgiczno-muzyczne dla Sióstr zakonnych w Warszawie,
- g) Studium diecezjalne dla muzyków kościelnych — lub
- h) otrzymał świadectwo złożonego egzaminu na organistę przed diecezjalną Komisją dla Spraw Muzyki Kościelnej.

96. Osoby nie posiadające dyplomu stwierdzającego wykształcenie w muzyce sakralnej nie mogą pełnić obowiązków organisty na stałe.

Obowiązki organisty mogą obejmować również Siostry Zakonne i niewiasty świeckie, posiadające jeden z wyżej wymienionych dyplomów, szczególnie w kaplicach i kościołach parafialnych i filialnych za osobną zgodą Kurii Biskupiej. W funkcjach liturgicznych powinien jednak uczestniczyć muzyk — mężczyzna.

97. W kościołach katedralnych i bazylikach urząd stałego organisty może spełniać tylko mężczyzna.

98. Organiści mają prowadzić życie prawego katolika i być wzorem życia religijnego wiernych, sami zaś przez sumienne spełnianie swego urzędu powinni się uświęcać. Organiści mają obowiązek raz na trzy lata odprawić rekolekcje zamknięte.

99. Bezpośrednim przełożonym organisty jest rządcą kościoła, przy którym organista sprawuje swój urząd. Władzą nadrzędną jest Kuria diecezjalna.

100. Podczas wizytacji kanonicznej Wizytator kontroluje zawodowe kwalifikacje organisty oraz spełnianie przez niego obowiązków zgodnie z niniejszymi Dyrektywami.

101. Postanowienia niniejszych Dyrektyw (Wskazań) realizuje się przez szkolenie muzyków kościelnych — oraz nadzór Władzy (kościelnej) Duchownej.

Jasna Góra, dnia 15 września 1962 r.

Podpisani: Kardynał—Prymas,

Arcybiskupi, Biskupi i i. Rządcy

Diecezji

Za zgodność:

(—) † Stefan Kard. Wyszyński

PERSONALIA

Odznaczeni przez J. E. Ks. Bpa Ordynariusza przywilejem noszenia rokiety i mantoletu oraz tytułem kanonika:

Ks. Dziekan Olender Piotr z Trzeńska Zdroju

Ks. Proboszcz Mroczkowski Mieczysław z Łebuni

Ks. Proboszcz Galas Stanisław z Kostkowa.

Nominacje na dziekanów otrzymali:

Ks. Leonard Szymanik OFMC ze Sławna — dekanat Sławno

Ks. Władysław Piękoś z Lubska — dekanat Krosno Odrz.

Nominacje na wicediekanów otrzymali:

Ks. Kan. Jan Wujda z Miastka — dekanat Bytów

Ks. Kan. Kazimierz Terlecki z Słupska — dekanat Słupsk Północ

Ks. Witold Stańczak T. Chr. z Szczecina — dekanat Szczecin

Ks. Alfred Osipowicz z Łubowa — dekanat Szczecinek

Ks. Andrzej Ziółek z Dobiegniewa — dekanat Strzelce Kraj.

Ks. Kozłowski Bronisław z Żydowa — dekanat Sławno

Nominacje na administratorów otrzymali:

Ks. Uglik Antoni — mian. administratorem w Kierzkowie

Ks. Paluch Mieczysław z Łobezu — mian. administratorem w Sielsku

Przesunięcia wśród wikariuszy:

Ks. Podgórski Kazimierz z Trzebicza do Ośna Lub.

Ks. Juskiewicz Aleksander z Myśliborza do Szczecina Dąbia

Ks. Piszczan Józef z Kołczyna do Gardny Wielkiej

Ks. Szyngiera Władysław T. Chr. z Sielska do Kołczyna.

Z w o l n i e n i a :

Ks. Dajczak Franciszek C.R. zwolniony z Złocieńca i z diecezji

Ks. Poćwiardowski Feliks SVD zwolniony z Krzywina i z diecezji.

ŚWIĘCI PATRONUJĄ TECHNICĘ

Telewizja, fotografia, a wraz z nią „srebrne ekrany” i wreszcie telekomunikacja weszły głęboko w życie dzisiejszego człowieka — także i katolika. Kościół święty, który docenia wartość wynalazków i technicznego postępu, pragnie jednak, by nosiły one dla katolików jakieś Boże piętno. Dlatego też — zresztą na skutek sugestii wiernych — w ostatnich latach dla wymienionych dziedzin ustanowił specjalnych niebiańskich Patronów.

Patronką telewizji jest św. Klara. Nie wszyscy jednak wiedzą z jakiego powodu. Wedle podania, w święta Bożego Narodzenia w roku 1252 siostra Klara była chora i nie mogła wziąć udziału w pasterce. Była tym bardzo zmartwiona, gdyż samotna musiała pozostać w celi, podczas gdy wszystkie siostry wzięły udział w tej pełnej radości Mszy św. wtedy siostra Klara zaczęła się modlić i oto na ścianie ukazał się jej obrazek kapłana, odprawiającego Mszę św. Był to jakby pierwszy obraz telewizji.

Patronem telekomunikacji jest św. Archanioł Gabriel, który Najśw. Maryi Pannie zwiastował, iż zostanie Matką Boga. Dlatego ludzie obrali go Patronem przekazywania na odległość wiadomości, a więc radia, telefonu i telegrafu.

Fotografii patronuje św. Weronika, która jak wiadomo z tradycji, chustą swą otarła Oblicze Chrystusa, niosącego ciężki krzyż na górę Kalwarię. Na chustce tej zostało odbicie Twarzy — negatyw, element pracy fotografów, czczących stąd słusznie św. Weronikę jako swoją Patronkę.

SPRAWA PRZYJĘCIA KANDYDATÓW NA I ROK STUDIÓW ROKU AKADEMICKIEGO 1963—1964 NA KUL

a) Kandydaci — ubiegający się o przyjęcie na I rok studiów składają w kancelarii dziekanatów KUL podanie (komplety druków do nabycia w porterni KUL) — wraz z załącznikami wymaganymi przy zapisach na wyższe uczelnie państwowe, a mianowicie:

- 1) własnoręcznie napisany życiorys (na formularzu),
- 2) Ankietę indywidualną kandydata na I rok studiów,
- 3) Metrykę urodzenia w odpisie. Odpis poświadczony przez dyrektora szkoły lub zakład pracy. Metrykę chrztu w oryginale. Niepracujący dołączają odpis metryki urodzenia wraz z oryginałem, który po stwierdzeniu zgodności odpisu w szkole wyższej — będzie im niezwłocznie zwrócony.
- 4) Świadectwo dojrzałości w oryginale.
- 5) Trzy fotografie w wymiarze 37 × 52 mm bez nakrycia głowy na jasnym tle,
- 6) Orzeczenie lekarskie stwierdzające przydatność kandydata na odpowiedni kierunek studiów.

b) Studenci mogą się ubiegać o stypendia oraz mieszkanie w Domach Akademickich KUL.

Kandydaci starający się o zamieszkanie w Domu Akademickim lub o uzyskanie stypendium — składają w Sekretariacie Senackiej Komisji Młodzieżowo - Stypendialnej, po przyjęciu na studia odpowiednie podanie,

wypełnione na specjalnych formularzach wydawanych przez wyżej wymieniony Sekretariat. Do podań tych należy dołączyć następujące załączniki (oprócz załączników wymaganych do podań o przyjęcie na studia):

- 1) Dwie fotografie,
- 2) Zaświadczenie o stanie majątkowym oraz zaświadczenie z zakładu pracy rodziców z zaznaczeniem wysokości poborów (na drukach wydanych przez Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego o symbolu SW-188, 189, 190),
- 3) Opinia miejscowego proboszcza.

Podania bez załączników nie będą przez Sekretariat przyjmowane.

Szczegółowych informacji w sprawie zapisów i warunków studiów udzielają Kancelarie Wydziałowe (Lublin, Al. Racławickie 14) nr telefonu 23-95 Wydz. Nauk Humanist., 23-90 — Wydz. Filozoficzny, Teologiczny i Prawa Kanonicznego codziennie oprócz niedzieli i świąt w godzinach urzędowych.

W maju i czerwcu w gmachu KUL będzie czynny specjalny punkt informacyjny dla kandydatów na I rok studiów.

Wszyscy, których interesują studia na KUL — winni zgłosić swoje zapytania pisemne w kwietniu i początkach maja br., byśmy mogli poinformować ich o ewentualnych zmianach, jakie mogą zajść na skutek zarządzeń Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego.

Blіsze informacje co do organizacji studiów i egzaminów wstępnych można otrzymać u swego Ks. Dziekana lub w Kurii Biskupiej.

Za zezwoleniem Władzy Duchownej

Wydaje Kuria Biskupia w Gorzowie Wlkp.

Druk: Gorzowska Drukarnia Akcydensowa w Gorzowie Wlkp.

Zam. — 1034 Z-6 — Nakład 1.200